

DECIZIE

06 aprilie 2016

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
lărgit al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președinte, judecătorul: Svetlana Filincova

Judecătorii: Maria Ghervas, Iurie Bejenaru

Elena Covalenco și Sveatoslav Moldovan

examinând recursul declarat de către Casa Națională de Asigurări Sociale, în pricina civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Dimitriu Pavel împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale cu privire la contestarea actului administrativ, obligarea recalculării pensiei pentru limita de vârstă, împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 05 noiembrie 2015, prin care a fost respins apelul declarat de Casa Națională de Asigurări Sociale și admis apelul declarat de Dimitriu Pavel, casată parțial hotărîrea Judecătoriei Centru mun.Chișinău din 04 februarie 2015 și emisă în această parte o nouă hotărîre

c o n s t a t ă :

La 12 februarie 2014 Dimitriu Pavel a depus cerere de chemare în judecată împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale cu privire la contestarea actului administrativ, obligarea recalculării pensiei pentru limita de vârstă.

În motivarea acțiunii Dimitriu Pavel a indicat că la 23 august 2013 a depus la Casa Teritorială de Asigurări Sociale Buiucani mun. Chișinău actele pentru calcularea și stabilirea pensiei pentru limita de vârstă.

La 26 septembrie 2013 i s-a comunicat că pensia pentru limita de vârstă va constitui 922,36 lei.

Nefiind de acord cu modul de calculare a pensiei, s-a adresat Casei Naționale de Asigurări Sociale cu cerere, prin care a solicitat ca la calcularea pensiei să fie luată în considerație perioada de activitate în orașul Tiraspol anii 1992-1998 și să fie inclus în stagiul total de cotizare perioada 1999-2000 când a activat în cadrul Direcției Generale Locativ-Comunală și Amenajare.

Casa Națională de Asigurări Sociale prin răspunsul din 18 octombrie 2013 a respins cererea de recalculare a pensiei.

Documentele depuse la Casa Teritorială de Asigurări Sociale Buiucani mun. Chișinău confirmă stagiul de muncă de 38, 8 ani, însă la calcularea pensiei s-a luat în considerație stagiul de cotizare 37, 8 ani.

În anul 1999 nu s-au calculat 3 luni, iar în anul 2000 nu s-au calculat 8 luni în perioada când a activat la Direcția Generală Locativ-Comunală și Amenajare pe motiv că această perioadă nu este inclusă în baza de date ținută electronic.

Stagiul de cotizare de un an de zile este confirmat prin carnetul de muncă și certificatele nr.1125 și nr.302 din 13 iunie 2013 eliberate de Întreprinderile Municipale de Gestionare a Fondului de Locuințe nr.8 și nr.10 în baza cărților de salariu și fișele personale din arhivă.

Refuzul Casei Naționale de Asigurări Sociale de recalculare a pensiei contravine pct.21 al Regulamentului cu privire la modul de calculare și confirmare a stagiului de cotizare pentru stabilirea pensiei, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.417 din 03 mai 2000, care prevede că stagiul de cotizare, realizat înainte de intrarea în vigoare a Legii privind pensiile și pînă la introducerea evidenței individuale de asigurări sociale, se confirmă prin carnetul de muncă sau pe baza altor documente, eliberate în modul stabilit.

Casa Națională de Asigurări Sociale prin răspunsul din 18 octombrie 2013 a comunicat că la calcularea coeficientului individual a salariului a luat în considerație salariul realizat pînă la 01 ianuarie 1992, dar nu întreaga perioadă 1992-1998 cînd a activat în orașul Tiraspol pe motiv că în acea perioadă în localitățile din stînga Nistrului a fost pusă în circulație o altă valută decît valuta națională a Republicii Moldova.

S-a adresat Ministerului Muncii, Protecției Sociale și Familiei cu cerere solicitînd ca pensia să fie calculată din salariul pentru ultimii 15 ani.

Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei prin răspunsul din 10 iulie 2013 i-a comunicat că estimarea venitului real al cetățenilor care au desfășurat activitate în stînga Nistrului este imposibil, iar pensiile lor sunt calculate analogic cu pensiile persoanelor stabilite cu traiul pe teritoriul Republicii Moldova, adică din salariul mediu al unui angajat din aceeași ramură de activitate, cu același stagiul de muncă și calificare similară.

Consideră că decizia Casei Naționale de Asigurări Sociale în partea neincluserii veniturilor obținute în perioadele de la 20 octombrie 1999 pînă la 17 ianuarie 2000, de la 15 mai 2000 pînă la 20 noiembrie 2000 la Întreprinderile Municipale de Gestionare a Fondului de Locuințe nr.8 și nr.10, anii 1992-1998 cînd a activat în orașul Tiraspol urmează a fi anulată.

Cere Dimitriu Pavel obligarea Casei Naționale de Asigurări Sociale de a recalcula mărimea pensiei pentru limită de vîrstă cu includerea în stagiul de cotizare anii 1999-2000 și 1992-1998.

Prin hotărîrea Judecătoriei Centru mun. Chișinău din 04 februarie 2015 acțiunea a fost admisă parțial.

S-a constatat ilegal refuzul și s-a obligat Casa Națională de Asigurări Sociale de a recalcula mărimea pensiei pentru limita de vîrstă cu includerea în stagiul de cotizare perioada de activitate a lui Dimitriu Pavel în cadrul Întreprinderii Municipale de Gestionare a Fondului de Locuințe nr.8 de la 20 octombrie 1999 pînă la 17 ianuarie 2000 și perioada de activitate în cadrul Întreprinderii Municipale de Gestionare a Fondului de Locuințe nr.10 de la 15 mai 2000 pînă la 20 noiembrie 2000.

S-a încasat de la Casa Națională de Asigurări Sociale în beneficiul lui Dimitriu Pavel suma de 1000 lei cu titlu de cheltuieli de judecată.

În rest acțiunea a fost respinsă.

Prin mandatul nr.0519606 din 23 septembrie 2014 avocatul Cernolev Ion a fost împuternicit de Dimitriu Pavel să-i acorde asistență juridică cu dreptul de a ataca hotărîrea judecătorească etc. (f.d.28a).

La 10 februarie 2015 avocatul Cernolev Ion a depus în interesele lui Dimitriu Pavel apel nemotivat, iar la 03 aprilie Dimitriu Pavel a depus apel motivat împotriva hotărîrii Judecătorei Centru mun. Chişinău din 04 februarie 2015.

La 11 februarie 2015 Casa Naţională de Asigurări Sociale a depus apel nemotivat, iar la 23 martie 2015 apel motivat împotriva hotărîrii Judecătorei Centru mun. Chişinău din 04 februarie 2015.

Curtea de Apel Chişinău prin decizia din 05 noiembrie 2015 a respins apelul declarat de Casa Naţională de Asigurări Sociale şi a admis apelul declarat de Dimitriu Pavel, a casat hotărîrea Judecătorei Centru mun. Chişinău din 04 februarie 2015 în partea respingerii acţiunii şi a emis în această parte o nouă hotărîre, prin care a constatat ilegal refuzul şi a obligat Casa Naţională de Asigurări Sociale de a recalcula mărimea pensiei pentru limită de vîrstă a lui Dimitriu Pavel în perioada de activitate în oraşul Tiraspol anii 1992 – 1998.

La 21 ianuarie 2016 Casa Naţională de Asigurări Sociale a declarat recurs împotriva deciziei Curţii de Apel Chişinău din 05 noiembrie 2015 solicitînd admiterea acestuia, casarea deciziei instanţei de apel şi hotărîrii primei instanţe, emiterea unei noi hotărîri, prin care acţiunea să fie respinsă integral.

În motivarea recursului Casa Naţională de Asigurări Sociale a invocat că în Registrul de evidenţă individuală a contribuţiilor lipseşte informaţia că angajaţii Întreprinderilor Municipale de Gestionare a Fondului de Locuinţe nr.8 şi nr.10 în perioada octombrie 1999 – noiembrie 2000 au achitat contribuţii de asigurări sociale de stat obligatorii.

Prima instanţă şi instanţa de apel au ignorat această probă şi eronat au aplicat norma de drept material.

Perioada de activitate a lui Dimitriu Pavel în oraşul Tiraspol anii 1992-1998 a fost inclusă în stagiul de cotizare, însă în acea perioadă în localitatea respectivă a fost pusă în circulaţie o altă valută decît valuta naţională şi estimarea venitului real este imposibilă, deoarece s-a luat în consideraţie coeficientul individual al salariului realizat pînă la 01 ianuarie 1992, actualizat prin intermediul coeficientului individual al salariului persoanei care realizează dreptul la pensie, adică din salariul mediu al unui angajat din aceeaşi ramură de activitate cu acelaşi stagiul de muncă şi calificare similară care a activat pe teritoriul Republicii Moldova.

Instanţa de apel nu a făcut distincţie dintre stagiul de cotizare şi venitul asigurat.

Prima instanţă corect a apreciat că valuta transnistreană nu este recunoscută ca mijloc de plată, convertirea acesteia este imposibilă, fiind imposibilă şi executarea deciziei instanţei de apel.

Casa Naţională de Asigurări Sociale a aplicat prevederile art.52 Legea privind pensiile de asigurări sociale de stat nr.156-XIV din 14 octombrie 1998 şi la calcularea coeficientului individual a inclus salariul de 4704 lei, care este salariul mediu lunar al unui şef adjunct din unităţile cu autonomie financiară pentru luna august 2013.

Instanţa de apel a respins apelul, dar nu a prezentat nici un argument în acest sens, nu a apreciat probele administrate şi a emis o decizie neîntemeiată.

În conformitate cu art. 439 alin. (2) Codul de procedură civilă, după parvenirea dosarului, un complet din 3 judecători decide asupra admisibilităţii recursului, dispune expedierea copieii de pe recurs intimatului, cu înştiinţarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinţei timp de o lună de la data primirii acesteia. În cazul neprezentării referinţei în termenul stabilit, admisibilitatea recursului se decide în lipsa acesteia.

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție prin încheierea din 23 martie 2016 a considerat recursul admisibil fără a prejudicia fondul și a dispus judecarea acestora de către completul din 5 judecători.

În conformitate cu art. 441 Codul de procedură civilă, în cazul în care recursul este considerat admisibil, un complet din 5 judecători examinează fondul recursului.

În conformitate cu art. 442 alin. (1) Codul de procedură civilă, judecând recursul declarat împotriva deciziei date în apel, instanța verifică, în limitele invocate în recurs și în baza referinței depuse de către intimat, legalitatea hotărârii atacate, fără a administra noi dovezi.

În conformitate cu art. 444 Codul de procedură civilă, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Examinînd recursul declarat în limitele invocate pe baza materialelor din dosar, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că acesta este depus în termen, întemeiat și care urmează a fi admis cu casarea deciziei Curții de Apel Chișinău din 05 noiembrie 2015 și menținerea hotărârii Judecătoriei Centru mun. Chișinău din 04 februarie 2015 din următoarele motive.

În conformitate cu art. 434 Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale.

La 18 noiembrie 2015 Curtea de Apel Chișinău a expediat în adresa părților copia deciziei din 05 noiembrie 2015 (f.d.157).

Din copia scrisorii de însoțire rezultă că Casa Națională de Asigurări Sociale a recepționat decizia Curții de Apel Chișinău din 05 noiembrie 2015 la 23 decembrie 2015 (f.d.165).

Prin urmare, recursul declarat de Casa Națională de Asigurări Sociale la 21 ianuarie 2016 se consideră depus în termen.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. f) Codul de procedură civilă, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze decizia instanței de apel și să mențină hotărârea primei instanțe.

Din actele pricinii rezultă că de la 18 august 2013 Dimitriu Pavel beneficiază de pensie pentru limită de vîrstă.

Dimitriu Pavel nefiind de acord cu modul de calculare a pensiei pentru limită de vîrstă s-a adresat cu cerere Casei Naționale de Asigurări Sociale.

Casa Națională de Asigurări Sociale la cererea lui Dimitriu Pavel prin răspunsul nr.X-01/09-6780 din 18 octombrie 2013 a comunicat acestuia că pensia pentru limita de vîrstă s-a calculat pentru un stagiul de cotizare pînă la 01 ianuarie 1999 - 25, 1 ani și după această dată 12,7 ani, iar în total 37,8 ani.

Perioada de activitate în Transnistria a fost luată în considerație la calcularea stagiului total de cotizare, iar la calcularea coeficientului individual al salariului s-a luat salariul realizat pînă la 01 ianuarie 1992.

În baza datelor din Registrul lipsește informația despre venitul asigurat de la Direcția Generală Locativ-Comunală și Amenajare în perioada anilor 1999 –2000 și această perioadă nu a fost inclusă în stagiul total de cotizare.

Dimitriu Pavel nefiind de acord cu răspunsul primit a depus prezenta cerere de chemare în judecată solicitînd obligarea Casei Naționale de Asigurări Sociale de a

recalcula mărimea pensiei pentru limită de vîrstă cu includerea în stagiul de cotizare anii 1999-2000 și 1992-1998.

Prima instanță a admis acțiunea parțial și a obligat Casa Națională de Asigurări Sociale de a recalcula mărimea pensiei pentru limita de vîrstă cu includerea în stagiul de cotizare perioada de activitate a lui Dimitriu Pavel în cadrul Întreprinderii Municipale de Gestionare a Fondului de Locuințe nr.8 de la 20 octombrie 1999 pînă la 17 ianuarie 2000 și perioada de activitate în cadrul Întreprinderii Municipale de Gestionare a Fondului de Locuințe nr.10 de la 15 mai 2000 pînă la 20 noiembrie 2000.

Instanța de apel a casat hotărîrea primei instanțe în partea respingerii acțiunii și a emis în această parte o nouă hotărîre, prin care a obligat Casa Națională de Asigurări Sociale de a recalcula mărimea pensiei a lui Dimitriu Pavel pentru limită de vîrstă în perioada de activitate în orașul Tiraspol anii 1992 – 1998.

Judecând pricina în ordine de recurs, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție a constatat că Judecătoria Centru mun.Chișinău a examinat pricina cu aplicarea corectă a normelor de drept material și procedural și a emis o hotărîre legală.

Modul de calculare și confirmare a stagiului de cotizare, inclusiv a stagiului special este reglementat de Legea privind pensiile de asigurări sociale de stat nr.156-XIV din 14 octombrie 1998 și Regulamentul cu privire la modul de calculare și confirmare a stagiului de cotizare pentru stabilirea pensiei, aprobat prin Hotărîrea Guvernului nr.417 din 03 mai 2000.

Conform art.2 alin.(1) Legea privind pensiile de asigurări sociale de stat nr.156-XIV din 14 octombrie 1998, dreptul la pensie îl au asigurații domiciliați în Republica Moldova, precum și persoanele care, la data stabilirii pensiei, nu au calitatea de asigurat, dar îndeplinesc condițiile prevăzute de prezenta lege. El se exercită, în condițiile legii, prin sistemul public de asigurări contra riscurilor sociale reprezentate de pierderea capacității de muncă (datorită vîrstei înaintate, invalidității) sau de pierderea susținătorului.

Articolul 8 alin.(1) și (2) aceeași Lege prevede că baza de calcul al pensiei o constituie venitul mediu lunar asigurat din toată perioada de activitate.

Venitul mediu lunar asigurat se determină din suma contribuțiilor plătite în perioada de cotizare, cotele de contribuții stabilite și numărul total de luni de cotizare. Formula de calcul al venitului mediu lunar asigurat este redată în anexa nr.1, parte integrantă a prezentei legi.

Conform pct.20 și 22 ale Regulamentului cu privire la modul de calculare și confirmare a stagiului de cotizare pentru stabilirea pensiei, aprobat prin Hotărîrea Guvernului nr.417 din 03 mai 2000, stagiul de cotizare se stabilește în baza documentelor eliberate de la locul de muncă, serviciu, studii sau altei activități, care se includ în stagiul de cotizare, sau a documentelor eliberate de organizațiile ierarhic superioare, precum și de instituțiile de arhivă.

Actul de bază care confirmă stagiul de cotizare, prevăzut la pct.21 alineatul întâi, este carnetul de muncă. În lipsa carnetului de muncă sau în cazurile în care carnetul de muncă include înregistrări incorecte și imprecise sau în care lipsesc înregistrările respective despre anumite perioade de activitate, pentru confirmarea stagiului se iau în considerare adevăratele, extrasele din ordine, conturile personale, statele de salarii, legitimații, referințe, contractele și acordurile de muncă în scris avînd note referitoare la realizarea acestora, foile matricole și listele-formular, carnetele de membru al

artelurilor cooperatiste de producție și alte documente ce conțin informații referitoare la perioada de muncă.

Direcția Generală Locativ-Comunală și Amenajare a Consiliului municipal Chișinău prin adeverința nr.96 din 11 iunie 2013 confirmă că Dimitriu Pavel a activat în cadrul Regiei Locative sectorul Centru mun. Chișinău în perioada de la 20 octombrie 1999 pînă la 17 ianuarie 2000 în baza ordinului nr.5-c din 20 octombrie 1999 la Întreprinderea Municipală de Gestionare a Fondului de Locuințe nr.8 și de la 15 mai 2000 pînă la 20 noiembrie 2000 la Întreprinderea Municipală de Gestionare a Fondului de Locuințe nr.10 (f.d.29).

Prin certificatele nr.1125 și 302 din 13 iunie 2013 eliberate de Întreprinderile Municipale de Gestionare a Fondului de Locuințe nr.8 și nr.10 se confirmă că Dimitriu Pavel a fost remunerat pentru activitatea desfășurată la aceșee întreprinderi în perioada octombrie 1999- ianuarie 2000, mai 2000 – noiembrie 2000 (f.d.30-31).

Din decizia Casei Naționale de Asigurări Sociale din 06 mai 2014 cu privire la recalcularea pensiei lui Dimitriu Pavel pentru limită de vîrstă rezultă că nu a fost inclus în stagiul de cotizare perioada de activitate la Întreprinderile Municipale de Gestionare a Fondului de Locuințe nr.8 și nr.10.

Așadar, prima instanță corect a constatat că Dimitriu Pavel a prezentat toate actele necesare pentru ai fi inclus în stagiul de cotizare perioada 1999-2000 în care a activat la Întreprinderile Municipale de Gestionare a Fondului de Locuințe nr.8 și nr.10 și întemeiat a obligat Casa Națională de Asigurări Sociale de a recalcula mărimea pensiei pentru limita de vîrstă cu includerea acestei perioade în stagiul de cotizare.

Lipsa informației în Registrul de evidență individuală a contribuțiilor că angajații Întreprinderilor Municipale de Gestionare a Fondului de Locuințe nr.8 și nr.10 în perioada octombrie 1999 – noiembrie 2000 au achitat contribuții de asigurări sociale de stat obligatorii nu poate fi imputată lui Dimitriu Pavel și nu constituie temei de a nu include această perioadă în stagiul de cotizare.

Or, conform art. 29 Legea privind sistemul public de asigurări sociale 489-XIV din 08 iulie 1999, nedepunerea contribuției de asigurări sociale de către angajator nu afectează plata drepturilor convenite asiguraților.

Instanța de apel a respins apelul declarat de Casa Națională de Asigurări Sociale, deoarece prima instanță corect a admis în parte pretențiile lui Dimitriu Pavel, însă nu a menținut hotărîrea Judecătoriei Centru mun. Chișinău din 04 februarie 2015 în această parte.

Casa Națională de Asigurări Sociale prin decizia din 06 mai 2014 cu privire la recalcularea pensiei pentru limită de vîrstă a inclus lui Dimitriu Pavel perioada de activitate în orașul Tiraspol anii 1992-1998 în stagiul de cotizare și l-a luat în considerație la calcularea pensiei (f.d.38).

Conform art.52 alin.(5) Legea privind pensiile de asigurări sociale de stat nr.156-XIV din 14 octombrie 1998, în cazul în care nu este posibilă prezentarea certificatului cu privire la salariu, deoarece documentele nu s-au păstrat din cauza calamităților naturale sau a altor situații excepționale (incendiu, inundație, conflict armat etc.), cuantumul pensiei poate fi calculat în baza salariului lunar al lucrătorului de aceeași profesie și calificare în ramura respectivă la data stabilirii pensiei (conform datelor Ministerului Economiei și Comerțului).

Dat fiind că Dimitriu Pavel în perioada anilor 1992-1998 a activat în orașul Tiraspol și a primit remunerația în valută care nu este recunoscută ca mijloc de plată pe

teritoriul Republicii Moldova, Casa Națională de Asigurări Sociale i-a recalculat pensia pentru perioada 1992-1998 conform informației Ministerului Muncii, Protecției Sociale și Familiei din salariul mediu lunar al unui șef adjunct din unitățile cu autonomie financiară pentru luna august 2013 în mărime de 4704 lei (f.d.39).

Instanța de apel nu a reținut aceste circumstanțe și eronat a stabilit că în stagiul de cotizare nu s-a inclus perioada în care Dimitriu Pavel a activat în orașul Tiraspol în anii 1992-1998.

Astfel, din considerentele menționate și având în vedere că Curtea de Apel Chișinău a interpretat eronat normele de drept material și a apreciat arbitrar probele administrate, iar hotărârea Judecătoriei Centru mun. Chișinău din 04 februarie 2015 este legală și întemeiată, adoptată cu respectarea normelor de drept material și procedural, cu verificarea și aprecierea probelor administrate în conformitate cu art. 130 Codul de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul declarat de Casa Națională de Asigurări Sociale, de a casa decizia instanței de apel și de a menține hotărârea primei instanțe.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) f), alin.(3) Codul de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se admite recursul declarat de Casa Națională de Asigurări Sociale.

Se casează integral decizia Curții de Apel Chișinău din 07 noiembrie 2015 și se menține hotărârea Judecătoriei Centru mun. Chișinău din 04 februarie 2015, în pricina civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Dimitriu Pavel împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale cu privire la contestarea actului administrativ, obligarea recalculării pensiei pentru limita de vîrstă.

Decizia este irevocabilă din momentul emiterii.

Președinte, judecătorul:

Svetlana Filincova

Judecătorii:

Maria Ghervas

Iurie Bejenaru

Elena Covalenco

Sveatoslav Moldovan